THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

אז אפענער בריעף צו די „האלי בלאסאם" קאנגרעגיישאן

מיר אדרעסירען דיזען בריעף צו דער אויבענדערמאהנטער קאנ־גרעגיישאן, ווייל די אלע, צו וועמען דער בריעף איז געציעלט זענען אדער מיטגליעדער פון יענער קאנגרעגיישאן, אדער האבען מעהר אדער ווייניגער א שיכות מיט איהר.

און אדרעסירען, אדרעסירען מיר דיזען בריעף צו אייך, צוליעב פאלגענדער ארזאכע.

מיר ווייסען, אז דער גרעסטער טהייל פון אייך לעזען ניט קיין אי־דיש, מיר האפען אבער אז אזהר וועט דיזען ווערטער אינזערע יא איבער־לעזען, און אין פאל, עס וועט אייך זיין אוממעגליך דורכצולעזען די אידי־שע ווערטער, וועט איהר קריגען א פריינד, וועלכער וועט עס פאר אייך איבערלעזען.

מיר געהן צום ענין אריבער.

אין אייראפא קומט יעצט פאר די בלוטיגסטע קריעג פון דער יעלט געשיכטע, און אמגליקליכערווייזע, ווערט די שווערד פון דער קריעג מעהרסטענס געפאכטען אין יענע געגענדען, וואו אידען וואוינען שוין פאר הונדערטער און הונדערטער יאהרען. עס זענען חרוב געוואָרען אינזערע עלטסטע און שעהנסטע אידישע קהלות, ווי וואַרשא, ווילנא, לובלין און קאָוונא.

עס זענען פערברענט געוואָרען די אידישע שטעט, עס איז פון די פאָליאקען צוראבירט געוואָרען דאָס אידישע האָב און גוטס, און טאָמער איז עס נאָך געווען וויניג, האָט מען אויף די אידען א שפּיאָנען בלבול אַרויסגעלעגט, און מען האָט זיי פון זיינערע צוראבירטע און פערברענטע היימען פערטריבען. הונדערטער טויזענדער וואַלגערען זיך יעצט אין די וועלדער און ביי די בלאָטעס פון דער גרויסער רוסלאנד. פיעלע זענען אין פראָכט - וואגאָנען איינגעפּאקט געוואָרען, און מען האָט זיי נאָך סיביר פערשיקט. פיעלע זענען אויפ'ן וועג געשטאָרבען, אנדערע זענען פון זינען אַרונטער, מיטערס האָבען קינדער אינס טימעל פערלוירען, און קינ־דער זייערע עלטערען.

גרויס איז דאַרטען דער בראַך, וואָס עס איז איבערגעבליבען פון'ס קאנאָן, האָט פערגיכטעט דער פאַנאַטישער און דער פאַליאָק.

הינגעריגע און דורשטיגע, אין שמאַטעס געקליידט, אדער באר־ווים און האַלב נאַקעט, וואַלגערען זיך מיליאָנען פון אומגליקליכע אידען אַרום. די נאָך ישפּענדיגע אידישע קהלות העלפען זיי מיט אַלעס מעגלי־כעס, טהיילען זיך מיט'ן לעצטען ביסען, טהוען פאר זיי איבער די בחות.

די צרה איז אָבער אזוי גרויס, דאָס העלישע פייער ווילדעוועט אזוי שטאַרק, אז זיי זענען ניט אומשטאַנד צו העלפען די אַלע אומגליקליכע.

דער אונטערגאַנג פון פיער מיליאָן אידען, אויב קיין שנעלע הילף וועט ניט אָנקומען, — דאָס איז דער צושטאַנד היינט צו טאָג.

אין הילף מיינס בלויז, אז די אידען פון אמעריקא און קענעדע זאָ־לען די אומגליקליכע אידישע קרבנות צו הילף קומען.

אזוי שנעל ווי דער הילפס - געשריי האָט צו אונז דערגרייכט, זע־נען איבער'ן גאנצען אמעריקאנישען קאָנטינענט, דאַרטען וואו עס זענען נאָר פערהאַן אידישע ישובים הילפס - קאָמיטעס אָרגאַנאַזירט געוואָרען, און מעהר אדער ווייניגער האָט דאָס פאָלק אויפ'ן רוף געענטפערט. אין ניו יאָרק ווי אין סאַן פראַנציסקאָ, אין טאָראָנטאָ ווי אין ווייניפעג זענען שוין היכשע טויזענדער געזאַמעלט געוואָרען פאר דער זאַך.

אָבער דאָס איז ווי א טראָפּען אין ים. עס פאַדערט זיך אַלץ גרעסערע הילף, ווייל מיט יעדען טאָג ווערט דער הונגער גרעסער, און עס וואַקסט די ציט און אריסקייט.

לעצטע וואָך, האָבען אזעלכע פעריזענליכקייטען ווי לעאָפּאָלד ראָט־שילד, לאָרד סטייטלינג, רבי דר. הערין און דר. גאַסטער געלאָזט וויסען, אז ווייניגסטענס דריי מיליאָן דאָלאַר א מאָנאַט פאָדערט זיך, צו שאַפען בריזע פאר די הונגעריגע.

דיעזע אידען וועלכע שטעהן אין דער שפּיצע פון'ס ענגלישען אידענ־טהום, האָבען אַרויסגעלאָזען א רוף צו די אידען פון אַלע ענגלישע דאָמיני־אָנס, אז מען זאָל זעהן וואָס שנעלער צונויפזאַמלען א פאָנד פאר די אומגליק־ליכע קרבנות.

אין מאָנטרעאָל האָט מאָרגיסטער דייוויס, איינער פון די דאָרטיגע פּראָמינענטסטע אידען גענומען אויף זיך די הילפס - אַרבייט צו אָרגאַנאַזירען און ווי ער האָפט וועט דאָרטען געשאַפען ווערען די פערצעהן טויזענד דאָלאַר פון וועלכע א העלפט, איז שוין אגב געשאַפען געוואָרען.

און וואָס איז מכח טאָראָנטאָ!

אבער לאָמיר אייך דערצעהלען זאַכען ווי זיי זענען.

עס עקזיסטירט ביי אונז אין שטאָט א מלחמה הילפס - קאָנפערענץ, וואָס עס זענען פערטראָטען די אַרבייטער עלעמענטען און די מיטעלע קלאַ־סען, און דיעזער קאָנפערענץ האָט שוין איבערגעשיקט זיעבען טויזענד דאָ־לאַר פאר'ן הילפס - פאָנד, און זאַמעלט ווערכענטליך צווישען 300 און 400 דאָלאַר.

לעצטען יום כפור, זענען דורך דער אגיטאַציע פון „אידישען זשור־נאַל" געזאַמלט געוואָרען אין אַלע היגע שוהלען, און נאָהענט פון פיער טויזענד דאָלאַר איז געשאַפען געוואָרען.

דיעזע אַלע סומען זענען אבער אין גאַנצען געשאַפען געוואָרען פון קליינע נדבות פון צעהן סענטיגע און דאָלאַרדיגע ביישטייערונגען.

וואו זענען אבער די רייכע מיט זייערע גרויסע נדבות?

אין דער „האלי בלאסאם" שוהל, די רייכסטע קאָנגרעגיישאָן, האָט מען יום כפור געהאַלטען פאר אן איבעריגע זאַך צו אפעלירען פאר די מלחמה קרבנות.

די מעמבערס פון יענער שוהל און זייערע פריינד, האָבען אפילו איך געהאַלטען פאר איבעריגען צו ביישטייערען פאר'ן פאָנד איסער דער שוהל.

אנשטאָט דעם, וואָס די מאָנטרעאָלער רייכען אידען שאַפען יעצט אזא ריעזיגען פאָנד, בעציהען זיך די טאָראָנטער רייכע אידען גאַנץ קאַלט צו דער זאַך, און דער רב פון דער קאָנגרעגיישאָן, וועלכער מאַכט אפיעלס פאר אַלע פאָנדען אין דער וועלט, האָט נאָך ביז היינטיגען טאָג ניט געפונען פאר נויטיג צו זאָגען א וואָרט וועגען די מלחמה קרבנות.

און אז דיעזע קאָנגרעגיישאָן וויל קען זי דאָך פיעלעס אויפטהאָן.

אָט האָבען מיר לעצטע וואָך צו מיטגליעדער פון דער „האלי בלאסאם" האָבען ענערגיש גע־ארבייט פאר'ן „רייטען קריין" און א ריעזיגען פאָנד געשאַפען.

מיר ווילען זיי ניט טאַדלען דערפאר, געוויס קומט זיי קרעדיט, ווי ארבייטען פאר אזא מענשליכער אויפגאַבע, אָבער דאָך שטערט עס אונז ניט צו פרעגען.

וואָרום איז די ארבייט פאר די אידישע מלחמה קרבנות ניט אזא נייט ווענדיגקייט ווי פאר'ן „רעד קראָס".

וואָרום זענען די מעמבערס פון דער „האלי בלאסאם קאָנגרעגיישאָן" געוועזען אזוי ביזי מיט אויטאָמאָבילס און צו פוס, פאר'ן רייטען קריין; און ביז היינטיגען טאָג האָבען זיי נאָך קיין גראשען ניט געגעבען פאר די מיליאָנען אומגליקליכע אידען. וועלכע זענען פון זייערע היימען פערטריבען געוואָרען.

אין נאָמען פון אונזערע לעזער, אין נאָמען פון טויזענדער טאָראָנטער אידען, וענדען מיר זיך צו אייך מיט פאלגענדע פראגען:

וואָרום האָט איהר גאָר ניט געטהון פאר די אידישע מלחמה קרבנות?

וואָס דענקט איהר צו טהון?

וואָרום, ווען איהר האָט שוין יאָ אמאָהל געפּרובירט עפּעס טהון, האָט איהר גלייך בעקומען „קאַלטע פיס" און די ארבייט געוואָרפען אין דער מיט?

מיר שטעלען אייך די פראגען אָפען פאר'ן גאַנצען היגען עולם, און מיר פאָדערען, ניט מיר בעטען, נאָר מיר פאָדערען פון אייך אן ענטפער.

קיין פערשווייגען מעהר! קיין וועלען זיך ארויסדרעהען פון אן ענט־פער!

מיר פערלאַנגען פון אייך א דירעקטען ענטפער, צו געהט איהר עט־וואָס טהאָן פאר די מלחמה קרבנות, אדער ניט.

אויף דיעזען ענטפער וואַרטען מיר אין די היגע אידישע קהלה.

דער „אידישער זשורנאל".

רייך און דאך דעליקאט—
ריין און פול מיט אראמא.

"SALADA"

ווערט געמישט פון אויסגעקליבענע בארט - וואקסענדע טהעען. בעריהמט פאר זייערע פיינעראראמאדיגע אייגענשאפטען. זי ווערט נאכגעמאכט און האט קיין מאל קיין גלייכען צו זיך.

צרות. די גרעסטע און די קלענסטע

(פעליטאָן)

פון י. ראָזען.

עס געהט מיר אין לעבען, לעזער. איך מוז צוערשט זאָגען א שטיקעל הקדמה.

איך מוז צוערשט קלאָהר מאכען מיין שטעלונג צו — גאַליציאַנער.

זאָגסט וועלען נאָך אומזיסט און אום נישט מיינע גאַליציאַנער פערעהרער אויף מיר פאראיבעל האָבען.

און איך וויל דאָס ניט, רוראכאוים־ניט.

מיינע ליעבע גאַליציאַנער. איך מיין ניט חס ושלום, די גאַליציאַנער מיט וועל־כע מיר פיהרען איצט קריעג. ניט פון יע־נע איז די רייד.

איך מיין די גאַליציאַנער וואָס לעבען דאָ מיט אונז, די אידישע גאַליציאַנער וועלכע זיינען מעהר אידען ווי גאַליציאַ־נער, און וועלכע לעזען מיינע פעליטאָנען און וועלכע קענען, חלילה, דורך א מיסד פערשטענדנים, מיינען אז איך בין מיט זיי ניט שוה בשוה. צו זיי ווענדע איך זיך איצט, ווען איך זאָג מיט יראת הכבוד: "מיינע ליעבע גאַליציאַנער!"

עס איז אמת דאָס איך בין קיין מאָל קיין גאַליציאַנער ניט געווען. דאָס ליגט ניט אין מיין נאַטור. איך בין אָבער קיין מאָל זייער געגענער ניט געווען. קיין שונא, חלילה, געוויס ניט. פערקעהרט, איך האָב זיי, קען מען זאָגען, ליעב גע־האַט.

איהר הערט? ממש ליעב געהאַט.

און איך וועל אייך זאָגען פאר וואָס.

ערשטענס, פאר וואָס ניט?

צווייטענס, בין איך כמעט אליין א גאַליציאַנער. איך האָב אין מיינע בעס־טע יאָהרען גאַליציאַנער לופט אין מיינע לונגען אריין געשלעפּט. איך האָב, הייסט עס געלעבט ניט ווייט פון פראַגע אזעפּ'ס מדינה.

אמת, איך האָב די מדינה אין מיינע אויגען ניט אָנגעזעהען ביז איך בין ניט יעפאָהרען קיין אמעריקא, מיט כמעט א פערטעל יאָהרהונדערט צוריק.

א. ריינזוויין.

זיסע, זויערע און ווייניגע אמת'ן

קרייצען

פיער טויזענד אידישע סאָלדאַטען פון דער דייטשער אַרמיי זיינען דעפּאָ־ירט געוואָרען מיט אייזערנע קרייצען פאר העלדישקייט.

בראַוואָ! אידישע סאָלדאַטען!

דער אידישער העלד פון דער ענגלישער אַרמיי איז סמיטה איז בעציערט געוואָ־רען מיט'ן וויקטאָריא צלם.

הוررא, פאר'ן אידישען העלד!

הונדערטער און טויזענדער רוסישע אי־דישע סאָלדאַטען טראָגען יעצטאויף זייערע ברוסטען געאָרגי צלמים פאר "כראַב־ראָסט".

הידד פאר די אידישע גבורים!

איך מיש דיבלעטלאַך פון דער אידי־שער געשיכטע.

"נוסעי הצלב", שפּאַניען. ביילים־בלבול. וויפיעל האָבען מיר שוין פון די קרייצען ניט צוליטען.

זיינען דאָך אונזערע בעסטע זיהן אויף די שייטערהויפענס געפיהרט געוואָ־רען צוליעב'ן "צלם"!

* * *

און פילייכט זיינען אויך די נייע צלמים תליות פאר אונז.

מיליאָנען אומגליקליכע אידען. וועלכע זענען פון זייערע היימען פערטריבען געוואָרען.

אין נאָמען פון אונזערע לעזער, אין נאָמען פון טויזענדער טאָראָנטער אידען, וענדען מיר זיך צו אייך מיט פאלגענדע פראגען:

וואָרום האָט איהר גאָר ניט געטהון פאר די אידישע מלחמה קרבנות?

וואָס דענקט איהר צו טהון?

וואָרום, ווען איהר האָט שוין יאָ אמאָהל געפּרובירט עפּעס טהון, האָט איהר גלייך בעקומען „קאַלטע פיס" און די ארבייט געוואָרפען אין דער מיט?

מיר שטעלען אייך די פראגען אָפען פאר'ן גאַנצען היגען עולם, און מיר פאָדערען, ניט מיר בעטען, נאָר מיר פאָדערען פון אייך אן ענטפער.

קיין פערשווייגען מעהר! קיין וועלען זיך ארויסדרעהען פון אן ענט־פער!

מיר פערלאַנגען פון אייך א דירעקטען ענטפער, צו געהט איהר עט־וואָס טהאָן פאר די מלחמה קרבנות, אדער ניט.

אויף דיעזען ענטפער וואַרטען מיר אין די היגע אידישע קהלה.

דער „אידישער זשורנאל".

בלייפעדער נאַמיצען ...

פון א. ר.

ביכער ארויסגעבער זיינען געבעטען אונז צוצושיקען קאָפּיעס פון זייערע אויסגאַבען.

זיינען מיר בלויז א פאָלק פון רעדען, אָדער אויף פון טהאָן?

ניט ווילענדיג מוז זיך דיעזע פראגע שטעלען.

וויפיעל האָט מען ביי אונז ניט צו־רעדט זייט די מלחמה האָט זיך אָנגעפאַנ־גען, ווענען דעם נייעם אידישען קולטור צענטער, וועלכער האָט זיך אריבערגע־טראָגען קיין אמעריקא.

פיעלע ליעבע האָפענונגען האָט מען געלעגט אויף דעם, וואָס די שיפען האָבען געבראַכט צו אונז אונזערע בעסטע קינסט לער, מען האָט געהאָפט, אז מיט זייער אַלטע ליטעראַרישע טראַדיציעס, וועלען זיי א פרישעס וואַרט צו אונזער היגען ביכער־מאַרק צוגעבען, און אז די אידען פון די שטאַאטען, וועלען צום "אידישען בוך" זייער וואַרט בייציטראָגען. אזוי האָט מען געהאָפט! אזוי האָט מען געטרוימט! מען האָט געהאַלטמט וועגען נייע העלע האָ־ריזאָנטען. מען האָט געגלויבט, אז די רעיעסאַנס פון דער נייער אידישער קול־טור, וועלכע איז צוליעב די חרוב גע־וואָרענע קהלות אויף יענער זייט ים אי־בערגעריסען געוואָרען, עט דאָ איהר רוה פלאַץ געפינען, און אז ניו יאָרק וועט פער־נעהמען דעם פלאַץ פון'ם אַלטען וואַר־שאַ—ווילנא.

אזוי האָט מען געגלויבט, אָבער . . .

חדשים זיינען שוין אריבער זייט אונזער גרויסער נייסט י. ל. פרץ, איז־פון אונז אוועק. מען האָט איידער דיא שלושים האָבען זיך נאָך געענדיגט, פיעל גערעדט, ווענען א קולטור־מאָנומענט נאָך זיין נאָמען, ווענען וויכטיגע ליטעראַרישע אויסגאַבען וואָס וועלען געגרינדעט וועד־רען צו זיין אנדענקען. מען האָט זיך שוין אפילו גערעדט וועגען א "לעבעדי־גען" אָבער, איז מען אפילו אויף א וואָרט קאַרג.

ווילדע רייזען. פון משה נאדיר

(אריסגעגעבען פון ליטעראַרישען פעראַלאַג ניו יאָרק, פונעשיקט פון דוואָר־קינס בוכהאַנדלונג).

עקזיסטירט עטוואָס אינ'ם לעבען, מעג עס זיין שעהן אָדער פערקעהרט, מעג עס שטימען מיט אונזער אָנגענומענער מאָראַל אָדער ניט, מעג דאָס דיכטער אויג אָדער דער מאָלער־פינזעל אהין אריינדרינגען, און יענע וועלטען באר אונז ענטדעקען. מעג עס זיין א "גרוב" אָדער א "פאַלאַין", קען דער דיכטער פון דאָר־טען פערעל ארויסברענגען, און זיי אין דער מענשליכער קרוין אריינפּאַסען.

מען דאַרף אָבער פון'ם אָנפאַנג ביז צו לעצט א גרויסער קינסטלער אָדער דיכטער זיין, אום מען זאָל ניט געשטריכעלט־ווע־רען.

בלויז א מוזען־קינד קען פון דאָר־טען אויבענע קונסטבילדער שעפען.

מיטעלמעסיגע אָבער, דערלאַנגען אונז בלויז בלאַסע בילדער, און לאָזען זיי זיך אין דער "גרוב," אַרונטער, קענען זיי אונז אין העכסטען פאַל מיט פאַרגנאַ־ראַפיע מזכה זיין, אָבער מעהרסטענס קומט בלויז א גראָבער, וויין ארום.

און מעג דער דיכטער צום טויזענדס־טען מאָהל ערקלעהרען, אז ער וויל זיינען אזוי פריי, ווי עס איז דאָס לעבען, איז אָבער אין לעבען אלעס דאַרט אַן איינזעל, אין'ם געזונגענעם טראַנט זיך דיא "גראָבקייט" פאר מיילען פאַרגאַנדער.

זיינען מיר בלויז א פאָלק פון רעדען, אָדער אויף פון טהאָן?

ניט ווילענדיג מוז זיך דיעזע פראגע שטעלען.

וויפיעל האָט מען ביי אונז ניט צו־רעדט זייט די מלחמה האָט זיך אָנגעפאַנ־גען, ווענען דעם נייעם אידישען קולטור צענטער, וועלכער האָט זיך אריבערגע־טראָגען קיין אמעריקא.

פיעלע ליעבע האָפענונגען האָט מען געלעגט אויף דעם, וואָס די שיפען האָבען געבראַכט צו אונז אונזערע בעסטע קינסט לער, מען האָט געהאָפט, אז מיט זייער אַלטע ליטעראַרישע טראַדיציעס, וועלען זיי א פרישעס וואַרט צו אונזער היגען ביכער־מאַרק צוגעבען, און אז די אידען פון די שטאַאטען, וועלען צום "אידישען בוך" זייער וואַרט בייציטראָגען. אזוי האָט מען געהאָפט! אזוי האָט מען געטרוימט! מען האָט געהאַלטמט וועגען נייע העלע האָ־ריזאָנטען. מען האָט געגלויבט, אז די רעיעסאַנס פון דער נייער אידישער קול־טור, וועלכע איז צוליעב די חרוב גע־וואָרענע קהלות אויף יענער זייט ים אי־בערגעריסען געוואָרען, עט דאָ איהר רוה פלאַץ געפינען, און אז ניו יאָרק וועט פער־נעהמען דעם פלאַץ פון'ם אַלטען וואַר־שאַ—ווילנא.

אזוי האָט מען געגלויבט, אָבער . . .

חדשים זיינען שוין אריבער זייט אונזער גרויסער נייסט י. ל. פרץ, איז־פון אונז אוועק. מען האָט איידער דיא שלושים האָבען זיך נאָך געענדיגט, פיעל גערעדט, ווענען א קולטור־מאָנומענט נאָך זיין נאָמען, ווענען וויכטיגע ליטעראַרישע אויסגאַבען וואָס וועלען געגרינדעט וועד־רען צו זיין אנדענקען. מען האָט זיך שוין אפילו גערעדט וועגען א "לעבעדי־גען" אָבער, איז מען אפילו אויף א וואָרט קאַרג.

ווילדע רייזען. פון משה נאדיר

(אריסגעגעבען פון ליטעראַרישען פעראַלאַג ניו יאָרק, פונעשיקט פון דוואָר־קינס בוכהאַנדלונג).

עקזיסטירט עטוואָס אינ'ם לעבען, מעג עס זיין שעהן אָדער פערקעהרט, מעג עס שטימען מיט אונזער אָנגענומענער מאָראַל אָדער ניט, מעג דאָס דיכטער אויג אָדער דער מאָלער־פינזעל אהין אריינדרינגען, און יענע וועלטען באר אונז ענטדעקען. מעג עס זיין א "גרוב" אָדער א "פאַלאַין", קען דער דיכטער פון דאָר־טען פערעל ארויסברענגען, און זיי אין דער מענשליכער קרוין אריינפּאַסען.

מען דאַרף אָבער פון'ם אָנפאַנג ביז צו לעצט א גרויסער קינסטלער אָדער דיכטער זיין, אום מען זאָל ניט געשטריכעלט־ווע־רען.

בלויז א מוזען־קינד קען פון דאָר־טען אויבענע קונסטבילדער שעפען.

מיטעלמעסיגע אָבער, דערלאַנגען אונז בלויז בלאַסע בילדער, און לאָזען זיי זיך אין דער "גרוב," אַרונטער, קענען זיי אונז אין העכסטען פאַל מיט פאַרגנאַ־ראַפיע מזכה זיין, אָבער מעהרסטענס קומט בלויז א גראָבער, וויין ארום.

און מעג דער דיכטער צום טויזענדס־טען מאָהל ערקלעהרען, אז ער וויל זיינען אזוי פריי, ווי עס איז דאָס לעבען, איז אָבער אין לעבען אלעס דאַרט אַן איינזעל, אין'ם געזונגענעם טראַנט זיך דיא "גראָבקייט" פאר מיילען פאַרגאַנדער.

"משה נאדיר" איז אונז בעקאַנט אלס א גאַנץ גוטער הומאָריסט, האָט זיך איהם אָבער "אונשולדיגע איינפאַלען" גע־וואָלט שרייבען, און ער האָט זיי דעם לעזער אלס "ווילדע רוזען" אונטערגע־טראָגען.

גענוג אָבער צו לעזען "אַן אידיליע" (זייטע 40) וואו ער ערקלעהרט זיין "אַרבייטס פּראָגראַם" פון'ם טאָג, אז עס זאָל אָבעקלען, און עס זאָל זיך ווייטער ניט וועלען לעזען.

עהנליכעס פיהלט איהר אויך, ווען איהר לעזט דאָס "געזעץ פון לעבען" אין פיעלע אנדערע.

זאָגט משה נאדיר:

"אין קאַפע:

געטרונקען צוויי גלעזער טהעע
געשפּיעלט שאַך אין פער־שפּיעלט.
בענענענט ל. שאַפּי־ראָן, זיך צוערעט זעהר וואַרים.
א הויפּט עהרליכער מענש.

געעפּלען איהם ניט די ווילדע רוזען מיינע, וואָס שמעקען מיר אויף ניט?

ער, שאַפּירא, וואָלט אזא ביכעל ניט געדרוקט — שרעקליך לאַנגווייליג."

מיר שטימען איין מיט שאַפּירא.

פון "משה נאדיר" ווילדע רוזען, וועט ניט אונזער נייע ליטעראַטור נאָר ניט פּראָפיטירען, נור אפילו "משה נא־דירס נאָמען אלס שרייבער, וואָלט אויך נאָר ניט פערלוירען (אויב ניט געוואונען) ווען ער וואָלט אונז מיט זיינע רוזען ניט מזכה געווען, טראָץ דעם, וואָס דריי יונגע אידישע קינסטלער האָבען געאַרבייט אויף דעם צו בעפּוצען עס מיט צייכנונגען און ווייניעטען.

ליטעראַרישע נייעס.

די "קראַפּאָטקין ליטעראַרישע געזעל־שאַפט" האָט ארויסגעגעבען אין א בראָ־שורע אן אינטערעסאַנטען פאָרטראַג פון דר. חיים זשיטלאָווסקי "די מאַכט פון דעם אמת".

(הויפּט אגענטור, מייזעלס פערלאַג)

דער פאָרטראַג איז געהאַלטען גע־וואָרען פון'ם מחבר אויף דער צווייטער יעהרליכער פערזאַמלונג פון דער זעלבער געזעלשאַפט.

"אויקינוס" איז דער נאָמען פון א נייעם העברעאישען פערלאַג, וועלכער האָט שוין ארויסגעגעבען א זאַמלבוך (סוכות צייט) "מהג לחג", אין פער־שפּרעכט צו געבען בילינע אויסגאַבען פון דער העברעאישער און אייראָפּייאישער ליטעראַטור.

"לולו", אן ערצעהלונג פון'ם לעבען פון די תמנים אין ארץ ישראל, געשריבען פון חמדה בן יהודה, איז א נייעס אין־אונזער ליטעראַטור, און די וואָס פער־שטעהען העברעאיש, קענען לעזענדיג עס זיך בעפעהנען מיט א שטיק לעבען פון אונ־זערע נאָהענט־ווייטע ברידער.

ביי א געלעגענהייט וועלען מיר פּי־לייכט געבען אן איבערזעצונג פון דיעזער אינטערעסאַנטער ערצעהלונג).

"ישורון" איז דער נאָמען פון א נייעם ענגליש־אידישען זשורנאַל, וועלכער האָט אָנגעהויבען ארויסצוגעהן. אין ניו יאָרק.

"האומר אין תורה מן השמים אין לו חלק לעולם הבא", איז דער מאָטאָ פון דעם זשורנאַל, וועלכער איז געווידמעט די אינטערעסען פון דער אָרטאָדאָקסיע.

MADE IN CANADA

עס זיינען פאראן כער שיעדענע מאכלים פון ווייץ, מאנכע זיינען ווי "שנעלאך", אנדערע זיינען אין "ברעקלאך" גאר אנדערע זיינען גאר "אנגעבלאזענע", אנדערע ווידער זיינען גאר דין, ווי מעהל. עס איז אבער פאראן בלויז איין

SHREDDED WHEAT

עס ווערט פאבריצירט אין ניאגרא פאללס פון די בעסטע אויסגעקליבענע קענעדער גאנצע ווייץ, געקאכט אויף סטיעם, געהאקט דין אין געבאקען. עס ווערט געמאכט אין דער פארמע פונא קליין ברויטעל אזוי אז די בעל־הבית'טע קאן דאס דערלאנגען אויף פערשיעדענע וועגען אי אלס אן אויסגעצייכענטער ברויט שטאף פונקט ווי א ברעקפעסט ווייץ מאכל, תמיד ריין אימער די זעלבע פרייז.

שרעדדער ווהיעט ווערט געמאכט אין צוויי ארטען: ביסקיט און טריסקיט — דער ביסקיט איז פאר ברעק־פעסט מיט מילך אדער קריעם, אדער מיט פריכט, טריס־קיט, דער וויייפערטאוסט, בעטעמ'ט פאר לאנטש מיט פו־טער אדער ווייכען קעז, פאר וועלכען עס איז מאהלצייט אנשטאט ווייץ ברויט.

Made at Niagara Falls, Ontario

Toronto Office: 49 Wellington St. East

41-J